

O GLUMĂ LA NAȚIONAL

Teatrul Național „I. L. Caragiale”: Sălbaticii de S. Mihalkov

Desigur, nu dintr-o eroare de principiu, factorii coordonatori ai repertoriului primei noastre scene au înscris printre premiile acestui început de an „gluma” lui Serghei Mihalkov intitulată lapidar *Sălbaticii*. Cel mult dintr-o neglijență de moment. Pentru că piesa, așa cum e scrisă și așa cum se definește, aparține unui gen desigur nu minor, dar oricum de competența unei alte scene; a uneia care caută, pare-se neinspirată, de mai multă vreme, lucrări asemănătoare ce i-ar îndreptăți și susține existența. Aparține aceluia gen de comedie ușoară din care au făcut parte și *Suflete de hirtie* (jucată, iarăși nu se știe de ce, nu la „C. Tănase” ci la „Armatei”) și *Masca lui Neptun* (jucată la Teatrul Tineretului) și *Misterul de la Hotel Poiana* și altele. „Ușoară”, nu prin absența unui anumit fond de idei, a unei problematici; ușoară prin modalitatea de tratare a acestui fond, prin mijloacele artistice întrebuintate întru exprimarea acestui conținut, prin gen. Prin acel gen de care teatrul chemat să-l reprezinte se consideră văduvit și care totuși există și se produce de cele mai multe ori sub alte auspicii, pe alte scene, în alte perspective. Așa cum se întâmplă acum cu *Sălbaticii*, despre care, în afara acesteia, nu putem face alte rezerve.

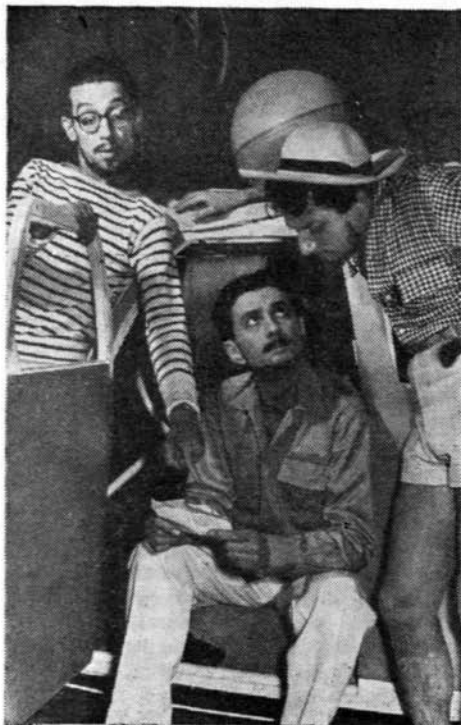
L-am cunoscut și l-am aplaudat pe Radu Beligan în nenumărate roluri de comedie. Era și firesc să-l cunoaștem și să-l aplaudăm la începuturile sale regizorale tot pentru o comedie. Asemenea *Racilor* (a aceluiași autor), *Sălbaticii* este o glumă cu tîlc. Fără a urmări obiectivele demasca-toare ale satirei, ea pune o problemă și promovează o idee în cadrul și limitele farsei, demonstrînd într-o formă spirituală consecințele unui viciu de logică. Provoacă astfel, spre deosebire de satiră, risul aprobativ, prin contradicția comică existentă între mentalitatea eroilor și împrejurarea creată. Despre ce eroare este vorba? Un fizician, un medic veterinar și un membru al unei ambasade sovietice hotărăsc să-și petreacă luna de vacanță în condițiile celei mai întransigente izolări de lume, a celei mai depline independențe și solitudinii posibile. Poposesc astfel pe malul pustiu al unei mări, alcătuiesc un regulament ale cărui prescripții sînt pecetluite de jurămîntul comun (repetat mai apoi ca o implacabilă mustrare) și, încercînd să se adapteze neobișnuitului situației, devin din

zi în zi mai irascibili, mai nervoși, mai nemulțumiți. Pentru că realitatea, rațiunea firii dezminț asemenea posibilități. Toate eforturile de a nu se abate o clipă de la prevederile regulamentului se dovedesc incompatibile cu felul lor de a gîndi și de a se manifesta. Conflictul se naște și se desfășoară astfel pe baza acestei contradicții. Tîlcul glumei se desprinde de aici. El demonstrează arbitrarul separării, fie chiar vremelnice, de colectivitate a unor oameni crescuți, formați și legați prin toate fibrele sufletului de ea. Comedia nu dezvăluie, așadar, un viciu social, un aspect negativ, dăunător, ci este — cel mult — o pledoarie împotriva extravaganțelor, împotriva evadărilor absurde și gratuite.

Acceptînd-o și considerînd-o ca atare, ea poate constitui o inspirată sursă de optimism. Este străbătută de spontaneitate și vervă, de spirit și umor. Solicită zîmbetul și uneori chiar, risul.

În calitate de regizor, Radu Beligan și-a propus o montare de gen. A demonstrat astfel discernămint artistic, de la însăși alcătuirea distribuției și pînă la operația de finisare a întregului spectacol. O echipă de tineri actori, formată din Mihai Fotino, Matei Gheorghiu, Victor Moldovan, Eva Pătrășcanu-Anghelescu și Victoria Gagialov, a muncit cu însuflețire la intruchiparea scenică a chipurilor de „sălbatici”, schițînd, în parte și în ansamblu, o imagine luminoasă a personajelor din piesă.

Cele șase tablouri se caracterizează printr-un ritm vioi, antrenant, printr-o alură de exuberanță tinerească, în care momentele de frondă între cele două grupuri, de ezitare și de căutare reciprocă sînt subliniate sugestiv și susținute inspirat, prin mijloace comice suculente. Spectacolul pune și rezolvă contradicția între *caractere și situații*. Încă din primul tablou, expositiv, în care luăm cunoștință de bizara hotărîre a eroilor, interpretarea lui Victor Moldovan, Matei Gheorghiu și Mihai Fotino relevă că această hotărîre îi stingherește, din ce în ce mai mult și că acceptă ridicolul ca pe o mustrare de cuget. Entuziasmul a dispărut; prietenii, în virtutea cuvîntului dat, se feresc să-și exprime deschis nemulțumirea. Încep să calce însă, conștient sau inconștient, prescripțiile regulamentului, culminînd se pare cu abaterea realizată de celibatarii Rubakin și Liubeskin, care se îndrăgostesc de vecinele sosite pe neașteptate. Singurul personaj căsătorit, Sundukov,

Scenă din actul I

privește cu dezamăgire cum se spulberă definitiv perspectiva unei existențe rodin-soniene, deși în cugetul său o consideră inutilă.

Farsa o declanșează apariția a două fete — imblinzitoarea de lei Zoia și actrița de cinema Silvia — care solicită cu încăpăținare locul ocupat de ei și, în cele din urmă, se instalează, din răzbunare și cu tainice gânduri, alături, pe aceeași plajă și la doi pași de adversari. Adepte — într-o formă ceva mai temperată — a aceleiași

„sălbătici”, între ele și „bărboși” fanatici se naște o curiozitate reciprocă, insistență și progresivă, stimulată mai ales de aparențe (indiferența ostentativă, evitarea oricărei formule de politeță). Rezultatul? Sfirșesc prin a se îndrăgosti.

Zoia și Silvia au fost interpretate de Eva Pătrășcanu-Angelescu care a creat un personaj de un farmec autentic, dovedind sinceritate și grație — în ciuda profesiunii pe care o reprezenta (imblinzitoare de lei) și, respectiv, Victoria Gagialov care, neavînd de deus eforturi prea mari de interpretare, a fost ceea ce pretinde și rolul, o actriță frumoasă. Adversarii au format un cuplu omogen, plin de farmec și pitoresc. Un savant sceptic și mucalit — Matei Gheorghiu; un membru al corpului diplomatic expansiv — Victor Moldovan; un doctor grijuliu și concesiv, de o neasemuită discreție — Mihai Fotino.

Lucrate în culori vii, luminoase, sugerînd perspectiva și contribuind la atmosfera tinerească a spectacolului, decorurile semnate de M. Tofan pot fi considerate ca o excelentă exprimare plastică a concepției regizorale. Ne-au surprins plăcut cele două mașini de carton; ne-a impresionat vaporul minuscul care se profilează la un moment dat pe fundal și navighează lin în sunetele melancolice ale unei armonici mînuite de un marinar-păpușă; și ne-a plăcut iarăși soarele legat cu sfoară, care privește totul cu uimire copilărească, care rîde și plînge după gravitatea sau suavitățile momentului.

După toate peripețiile, în final, doctorul o regăsește pe Zoia. Prîmul gînd și prima lor privire se îndreaptă către prietenii îndepărtați, către lumea „civilizată” de care au crezut că se pot dispensa măcar în joacă. Amîndoi flutură batista către marinarul minuscul care se îndepărtează cîntînd, și soarele — acest personaj care a participat fără voce la peripețiile nevinovate — înțelege și accentă gluma, comentînd-o parcă discret și amuzîndu-se.

C. Paraschivescu

NUMAI O AMINTIRE A MIRANDOLINEI

Teatrul Național „I. L. Caragiale”: *Hanșța de Goldoni*

Cu apetitul lui sprintar de viață în mișcare, numai ochi și urechi la tot ce se petrece împrejur, într-o Veneție care nu permite izolarea, lui Goldoni și penei sale

nu puteau să le scape tocmai figura cea mai vie și mai evidentă din cîte se ofereau observației cotidiene. Impletind dantele în fața caselor din Chioggia, intrînd cu o